

Email-marketing is one of the most effective instruments of internetmarketing, he builds a direct channel between an user and brand which positively influences on the image of brand. Often, in an emailrozsilkakh company can give additional discounts or other bonusi, to the clients which are signed on their publicity delivery. As statistics show, traffic from email letters, has one of most levels of conversion. Marketing of social networks is a process of receipt of traffic, by social networks (Facebook, Twitter, Vkontakte). It is also a very effective mean, in fact allow to conduct instantaneous communication with users, and to diffuse «viral» kontent, which will influence on popularity of site and brand accordingly.

Knowing, about such instruments of influence on the Internet, it is possible easily to find connection with international trade. Very plenty of people in the whole world applies skills in internetmarketing, for the sake of support of own internetbusiness. Such influence, has positive consequences for a global economy, in fact unemployment rates grow short, suggestion becomes greater, that provokes a price-cutting, countries which develop have more possibilities, for enriching of own population and others like that.

But, internet-marketing has failings. At first, not enough, within the framework of the Internet. Secondly, internet-marketing, often enough used for advertising of unethical and illegal types of business. And now, hardness enough to control it, and punish, those, who breaks the law.

Consequently, influence of the Internet and internetmarketing on international trade is obvious. Such type of marketing, has both the advantages and failings. Every company must responsibly belong Therefore, to electing of marketing instruments.

ЕКОНОМІЧНІ ЕФЕКТИ ТЕРОРИСТИЧНИХ АТАК: НАСЛІДКИ ДЛЯ МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Іващенко О. А.,

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту зовнішньоекономічної діяльності
Національної академії статистики, обліку і аудиту*

Annotation. *The paper surveys the various economic costs associated with terrorism. Particularly important is the distinction between the direct and the indirect costs. While many terrorist attacks cause substantial amounts of property damage and create casualties, most of the costs associated with terrorism involve the indirect costs. Although terrorism can reduce a nation's overall growth rate, the costs of terrorism are concentrated in a few key sectors.*

Keywords: *economic costs, economic influence, economic growth, terrorism, direct costs, indirect costs.*

Основою тероризму завжди виступає конкретна система ціннісних орієнтацій, яка, у свою чергу, формує і ставлення особи до світу. Неузгодженість, що може виникати між індивідуумом та суспільством чи державою, призводить до формування різних сценаріїв поведінки особи: від пасивного несприйняття до крайніх форм, що проявляються в тероризмі (ісламський фундаменталізм, ваххабізм). У сучасному глобалізованому світі, що ґрунтується на принципах капіталістичної економіки, саме ділові інституції розглядаються як одна з основних цілей тероризму, оскільки у їхньому функціонуванні особами із терористичними ідеями вбачається джерело існування зла та несправедливості. Таким чином, варто розглянути вплив тероризму на функціонування економічної та фінансової системи і визначити, чи достатнім є рівень стійкості економічних інституцій щодо надзвичайних ситуацій такого типу.

Розглядаючи взаємозв'язок тероризму і фінансових інституцій, можна виділити три основні ролі, які відіграють останні при здійсненні терористичних актів:

1) Фінансова інституція як жертва. Так, фінансові інституції можуть бути безпосередньою ціллю терористів. Яскравим прикладом такої ролі є терористичні акти 11 вересня 2001 року у Нью-Йорку, коли внаслідок атаки фізично було знищено офіси та комунікації фінансових компаній.

2) Фінансова інституція як інструмент. За допомогою фінансових інституцій може здійснюватися фінансування терористичних актів, тобто можуть переводитися кошти на підготовку і власне виконання теракту. Часто трапляється, що банки та інші фінансові установи через недостатній рівень внутрішнього фінансового моніторингу самі не здогадуються, що можуть виступати каналами фінансування терактів.

3) Фінансова інституція як організатор. Останні негативні тенденції до збільшення кількості та масштабів терористичних актів показують, що часто банки та інші фінансові інституції, а часто і неурядові організації, такі як благодійні фонди, можуть виступати організаторами терористичних актів, тобто створюються спеціально як канал переказу коштів з даною метою.

Оцінюючи наслідки терористичних актів, можна розділити їх на два види: прямі (що часто мають короткостроковий характер) та непрямі (які часто відображаються у довгостроковій перспективі).

До **прямих** наслідків відносимо: знищення населення та майна; витрати, пов'язані із введенням надзвичайного стану; витрати на відновлення інфраструктури; надання притулку чи допомоги постраждалим.

Прямі наслідки варто розглядати із точки зору пропорційності масштабу теракту та розміру економіки. Так, розмір прямих збитків від

теракту 11 вересня 2001 р., що оцінюються на рівні 27,7 млрд. дол. США становлять 0,25% ВВП США).

До **непрямих** наслідків відносимо: зниження впевненості споживачів та інвесторів (скорочення споживання, падіння цін на активи, скорочення торгівлі); інші наслідки, що залежать від природи теракту, економічної політики та стабільності ринків (зниження продуктивності операцій, вищі страхові виплати, затрати на регулювання).

Розглядаючи вплив тероризму на фінансові ринки варто наголосити на наступних моментах: **зупинка бізнесу** через знищення майна та інфраструктури; зростання невпевненості та, як наслідок, волатильності на ринках.

Так, наприклад, негативний вплив терористичних актів на фінансові ринки був спричинений зупинкою бізнесу великих банків та фінансових компаній. Найбільше від терактів 11 вересня 2001 р. постраждав Bank of New York, найкрупніший розрахунковий банк і банк-кастодіан. Крім того, Bank of New York і JP Morgan Chase, як найбільші клірингові банки, стикнулися із затримками по розрахункових і клірингових платежах, брак ліквідності.

Ринок державних цінних паперів постраждав через руйнування інфраструктури найбільшого міждилерського брокера Cantor Fitzgerald, та дрібних брокерів; перехід на торгівлю на онлайн-платформі eSpeed Inc. Через Лондонський офіс. Ринок репо постраждав через брак пропозиції, оскільки руйнація інфраструктури призвела до браку ліквідності.

11 вересня 2001 р., тобто за один день, кількість трансферів через Ресіаліге знизилася на 40%, а обсяги операцій — на 25%. Така затримка була зумовлена браком ліквідності у банків та компаній, які, відповідно, не здійснили усіх запланованих платежів. За даними аналітиків PricewaterhouseCoopers, які здійснювали свої дослідження у 2011р., внаслідок терактів 11 вересня постраждав і страховий ринок, прями втрати якого оцінюються у 50 млрд. дол. Крім того, було прийнято рішення про внесення тероризму як ризику, від якого потрібно страхувати об'єкти, а страхові премії для даного виду страхування значно зросли.

Щодо фондових бірж, то 11 вересня 2001 р. New York Stock Exchange і NASDAQ не відкрилися взагалі, в їхня робота відновилася лише 17 вересня. Такий перебіг подій часто називають «щасливим» для бірж, оскільки до часу теракту (близько 9 години ранку) вони ще не відкрилися, а. отже, змогли уникнути втрат від раптових падінь цін чи зростання волатильності. За дослідженням New York Times, яке було проведено у 2011 р., загальна сума втрат від теракту 11 вересня становила 3,3 трлн. дол. США, з яких 22 млрд. дол. США — це втрати

від зупинки бізнесу, 100 млрд. дол. — втрати за відміну авіасполучення тощо. Проте, на думку видання, найбільшою втратою від теракту був початок війни проти тероризму, на які США витратили 803 млрд. дол. США на війну в Іраку, 402 млрд. дол. США — на війну в Афганістані. Без врахування військових витрат, сума втрат становить 178 млрд. дол. США, з яких:

- 1) фізичне знищення — 55 млрд. дол. США;
- 2) економічний вплив — 123 млрд. дол. США;
- 3) витрати на внутрішню державну охорону — 589 млрд. дол. США;
- 4) витрати на війну — 1,649 трлн. дол. США;
- 5) витрати на підготовку майбутніх війн та виплати ветеранам — 867 млрд. дол. США.

Для мінімізації негативних наслідків теракту 11 вересня урядом США спільно з ФРС було проведено ряд заходів, зокрема було використано: відкритість дисконтного вікна для підтримання ліквідності; виділення 100 млрд. дол. на ліквідність; різноманітні фінансові інструменти: дисконтне вікно, операції на відкритому ринку, відміна плати за овердрафти, зниження відсоткової ставки; укладені угоди своп на суму 80 млрд. дол. з ЄЦБ та Банком Канади; викуп акцій, фіскальні стимули, роль «страховика останньої інстанції»; поповнення ліквідності з боку ЄС, Британії, Гонконгу, Південної Кореї та ін.

Крім того, активізувалося здійснення регуляторних заходів щодо мінімізації операційного ризику (тобто ризик зупинки бізнесу через терористичні акти) та заходи власне із протидії тероризму. Так, серед заходів першого типу варто виділити: прийняття Базельським комітетом рішення про визнання тероризму як складової операційного ризику; зростання ролі фінансових регуляторів у сфері мінімізації операційного ризику; використання принципу «безперервності бізнесу»; диверсифікацію активів.